

SOCIÁLNÍ INTERAKCE V ORGANIZACI A V TÝMU

Dagmar Svobodová

- **Sociální interakce** je proces, který spočívá v působení jedince nebo skupiny na jiného jedince nebo skupinu. Tento proces může mít podobu verbální i neverbální. Jde o jakoukoli formu setkání mezi jedinci. Toto působení vyvolává reakci.

- Kladný vliv přítomnosti jiných osob na chování člověka označujeme podle zakladatele americké experimentální sociální psychologie Floyda Henryho **Allporta** (1890-1978) termínem *sociální facilitace*. Záporný vliv přítomnosti jiných osob na chování člověka (např. na pokles jeho výkonu) se nazývá *sociální inhibice*
- Americký psycholog polského původu Robert B. **Zajonc** poukázal na to, že při vykonávání **jednoduchých** a dobře zvládnutých úkonů působí přítomnost jiných osob na výkon *kladně*. Avšak při vykonávání **složitých** úkolů působí přítomnost druhých osob spíše *záporně*

- Giddens popisuje sociální interakci jako jakoukoliv formu setkání mezi jedinci. Může mít povahu *formální* (hosté na večírku) či *neformální* (komunikace dětí ve školní třídě). Jandourek hovoří o jednání, jehož důsledkem je vzájemné ovlivňování jedinců nebo skupin. K sociální interakci tedy dochází, když jednání jedné osoby (skupiny) vyvolá jednání jiné osoby (skupiny). K základním formám sociální interakce pak patří například kooperace nebo konflikt.
- **Shoda** v mezilidských vztazích, **stabilita skupiny** a spokojenost členů skupiny je závislá na míře tzv. *homogeneity* skupiny (např. podobnost zájmů, názorů v manželství napomáhá vytvoření harmonického manželství).
- Členové *heterogenních* skupin mají více konfliktů a více si konkurují. Projevuje se u nich také větší tendence k tvoření *frakcí*

DRUHY SOCIÁLNÍ INTERAKCE

- **přímá interakce:** uskutečňuje se přímým kontaktem tváří v tvář
- **nepřímá interakce:** probíhá zprostředkovaně třetí osobou či komunikačními prostředky - např. médií či mluvčími
- **záměrná interakce:** úsilí, nejčastěji rodičů a učitelů, ovlivňovat, vyučovat a vychovávat dítě
- **nezáměrná interakce:** probíhá každodenním vlivem osob v neformálních situacích, kdy jedinec pozoruje sociální model a s ním se ztotožňuje

SOCIÁLNÍ INTERAKCE VE SKUPINĚ

- O **koakci** hovoříme tehdy, když členové skupiny pracují na určitém úkolu relativně nezávisle, bez spolupráce, rivality i soutěžení.
- O **kooperaci** či pozitivní interakci mluvíme tehdy, když členové skupiny spolupracují při dosahování určitého
- cíle. Necítí přitom rivalitu a ani nesoutěží.
- Při **rivalitě** (soupeření) se členové skupiny snaží zvýšit nejen svoje dosavadní výsledky, ale zároveň se snaží snížit zásluhy partnera, resp. všech ostatních.
- **Soutěžení** (kompetice) existuje ve dvou formách: jako motivace činnosti a jako organizace práce. Soutěžení jako motivace činnosti často přechází do rivality. Je to úsilí zlepšit své výsledky a tak překonat jiné osoby ve skupině. Konkurence zde převažuje. Soutěžení jako forma organizace práce skupiny je cílevědomé zavedení takových vztahů, při nichž každý člen skupiny usiluje o maximální výkon, ale v zájmu co nejlepších výsledků celé skupiny.

DIMENZE INTERPERSONÁLNÍHO CHOVÁNÍ

- **Dominance**

- Sklon vést, řídit, ovládat druhé

- **Submisivita**

- Sklony podřídit se, být veden

- **Afiliace**

- Přátelskost, kladný vztah k lidem

- **Hostilita**

- Nepřátelský, záporný vztah k lidem

CHYBY V SOCIÁLNÍ INTERAKCI

- **haló efekt:** zaujetí postoje k člověku dle jednoho převažujícího rysu - např. špatné známky, neupravenosti
- **první dojem:** zmýlení prvním osobním kontaktem - např. z upravenosti vyvozujeme dokonalost i v chování
- **efekt sociálního postavení:** odlišnost chování k lidem z vyšší a nižší společnosti - např. profesor vzbuzuje větší důvěru než jeho asistent
- **projekce:** promítání sebe sama do druhého - např. rodiče své sny promítají do dětí
- **předsudky a stereotypy:** zaběhnuté nepravdivé názory zkreslující skutečnost např. zaostalost východ

SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE

- **Sociální komunikaci** nelze jednoznačně definovat. Je orientována na partnera, je interakčním procesem vzájemného dorozumívání, jímž jsou sdělovány, příp. vyměňovány konvenční znaky.

- **Sociální komunikace přímá** - medium je vázáno na komunikátora (např. řeč, gesta), komunikátor i komunikant jsou při komunikaci současně přítomní
- **Sociální komunikace nepřímá** (zprostředkovaná komunikačními médii) medium je odděleno od komunikátora (prostorově nebo časově)
- Sociální komunikace nepřímá může být jednostranná (jen směrem k příjemci) nebo oboustranná (vzájemná interakce).

